Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2025)0286

Mākslīgā intelekta ietekme uz finanšu nozari

Eiropas Parlamenta 2025. gada 25. novembra rezolūcija par mākslīgā intelekta ietekmi uz finanšu nozari (2025/2056(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 9. aprīļa paziņojumu “MI kontinenta rīcības plāns” (COM(2025)0165),

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 24. septembra paziņojumu par ES digitālā finansējuma stratēģiju (COM(2020)0591),

– ņemot vērā Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes (EVTI) 2025. gada 25. februāra ziņojumu “Mākslīgais intelekts ES ieguldījumu fondos: pieņemšana, stratēģijas un portfeļu riska darījumi”,

– ņemot vērā EVTI 2024. gada 30. maija publisko paziņojumu par mākslīgā intelekta (MI) izmantošanu privāto ieguldījumu pakalpojumu sniegšanā,

– ņemot vērā Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes (EAAPI) 2025. gada 10. februāra ziņojumu “Ietekmes novērtējums EAAPI atzinumam par MI pārvaldību un riska pārvaldību”,

– ņemot vērā EAAPI 2024. gada 30. aprīļa ziņojumu “Ziņojums par Eiropas apdrošināšanas nozares digitalizāciju”,

– ņemot vērā Eiropas Banku iestādes (EBI) 2024. gada 29. novembra ziņojumu “Riska novērtējuma anketa *(RAQ)* – 2024. gada rudens”,

– ņemot vērā EBI 2023. gada 4. augusta ziņojumu “Mašīnmācīšanās iekšējos reitingos balstītu modeļu gadījumā”,

– ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas (ECB) Uzraudzības valdes locekles *Elizabeth McCaul* 2024. gada 26. februāra rakstu “No datiem līdz lēmumiem: MI un uzraudzība”;

– ņemot vērā ECB 2024. gada 7. maija publikāciju “Mākslīgā intelekta attīstība: ieguvumi un riski finanšu stabilitātei”,

– ņemot vērā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas 2023. gada 15. decembra darba dokumentu “Ģeneratīvais mākslīgais intelekts finansēs”,

– ņemot vērā Starptautisko norēķinu bankas 2024. gada 12. decembra ziņojumu “Mākslīgā intelekta regulēšana finanšu nozarē: jaunākās norises un galvenās problēmas”,

– ņemot vērā Starptautisko norēķinu bankas 2024. gada 13. jūnija ziņojumu “Intelektiska finanšu sistēma: kā mākslīgais intelekts pārveido finanses”,

– ņemot vērā G7 augsta līmeņa ekspertu grupas 2024. gada 19. decembra ziņojumu “Mākslīgais intelekts un ekonomiskās un finanšu politikas veidošana”,

– ņemot vērā Finanšu stabilitātes padomes 2024. gada 14. novembra ziņojumu “Mākslīgā intelekta ietekme uz finanšu stabilitāti”,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 31. maija Regulu (ES) 2024/1624 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai[1],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1689 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828 (Mākslīgā intelekta akts)[2],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2022/2554 (2022. gada 14. decembris) par finanšu nozares digitālās darbības noturību un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 1060/2009, (ES) Nr. 648/2012, (ES) Nr. 600/2014, (ES) Nr. 909/2014 un (ES) 2016/1011[3] (Digitālās darbības noturības akts),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz

---

1 OV L, 2024/1624, 19.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj.
2 OV L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.
3 OV L 333, 27.12.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj.

personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula)[4],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 20. janvāra Direktīvu (ES) 2016/97 par apdrošināšanas izplatīšanu[5] (Apdrošināšanas izplatīšanas direktīvu),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 600/2014 (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012[6] (Finanšu instrumentu tirgu regula),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/EK un Direktīvu 2011/61/ES[7] (Finanšu instrumentu tirgu direktīva),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012[8] (Kapitāla prasību regula),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK[9] (Kapitāla prasību direktīva),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/61/ES (2011. gada 8. jūnijs) par alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem un par grozījumiem Direktīvā 2003/41/EK, Direktīvā 2009/65/EK, Regulā (EK) Nr. 1060/2009 un Regulā (ES) Nr. 1095/2010[10] (Alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku direktīva),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un

---

4 OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.
5 OV L 26, 2.2.2016., 19. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/97/oj.
6 OV L 173, 12.6.2014., 84. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/600/oj.
7 OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/65/oj.
8 OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj.
9 OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj.
10 OV L 174, 1.7.2011., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/61/oj.

veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksātspēja II)[11],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/65/EK (2009. gada 13. jūlijs) par normatīvo un administratīvo aktu koordināciju attiecībā uz pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU)[12],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. novembra Direktīvu (ES) 2015/2366 par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK[13] (Maksājumu pakalpojumu direktīva),

– ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 3. maija rezolūciju par mākslīgo intelektu digitālajā laikmetā[14],

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Ekonomikas un monetārās komitejas ziņojumu (A10-0225/2025),

A. tā kā ar ES Mākslīgā intelekta aktu (MI akts) tiek ieviests pasaulē pirmais visaptverošais mākslīgā intelekta (MI) tiesiskais regulējums;

B. tā kā MI akta III pielikuma 5. punkta b) un c) apakšpunktā ir definēti divi augsta riska izmantošanas gadījumi finanšu pakalpojumu nozarē, proti, MI sistēmu izmantošana patērētāju kredītnovērtējuma vai kredītspējas izvērtēšanai un to izmantošana dzīvības un veselības apdrošināšanas riska novērtēšanai un cenu noteikšanai;

C. tā kā MI aktā MI sistēma tiek definēta kā mašinizēta sistēma, kura projektēta darboties ar dažādiem autonomijas līmeņiem, kura var pēc ieviešanas būt adaptīva, un kura eksplicītiem vai implicītiem mērķiem no saņemtās informācijas secina, kā ģenerēt iznākumus, piemēram, prognozes, saturu, ieteikumus vai lēmumus, kas var ietekmēt fizisko vai virtuālo vidi;

D. tā kā "vispārīga lietojuma MI modelis" (VLMI) modelis ir definēts kā MI modelis, tostarp tāds, kurš apmācīts ar lielu datu apjomu, izmantojot pašuzraudzību plašā mērogā, kuram piemīt ievērojams vispārīgums un kurš spēj kompetenti veikt plašu atšķirīgu uzdevumu klāstu neatkarīgi no tā, kādā veidā modelis ir laists tirgū, un kuru var

---

11 OV L 335, 17.12.2009., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/138/oj.

12 OV L 302, 17.11.2009., 32. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/65/oj.

13 OV L 337, 23.12.2015., 35. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2366/oj.

14 OV C 465, 6.12.2022., 65. lpp.

integrēt dažādās lejupējas sistēmās vai pielietojumos, taču neiekļaujot MI modeļus, kurus pirms to laišanas tirgū izmanto pētniecības, izstrādes vai prototipu izstrādāšanā;

E. tā kā sistēmas, ko izmanto, lai uzlabotu matemātisko optimizāciju vai paātrinātu un tuvinātu tradicionālās, vispāratzītās optimizācijas metodes, piemēram, lineārās vai loģistikās regresijas metodes, neietilpst MI sistēmas definīcijas darbības jomā,

MI ieviešanas situācija finanšu pakalpojumu jomā

1. norāda uz MI plašo un daudzveidīgo ieviešanu ES finanšu pakalpojumu nozarē, kur finanšu iestādes, kas ilgstoši izmantojušas klasisko mašīnmācīšanos, tagad pakāpeniski eksperimentē ar ģeneratīvā MI izmantošanu, tostarp ar lielajiem valodas modeļiem (LVM) un citiem pamatmodeļiem, tos izmantojot kā atbalsta instrumentu; uzsver, ka vairums MI izmantošanas gadījumu ir vērsti uz to, lai racionalizētu atbalsta procesus, un vairums lietojumu drīzāk ir zema, nevis augsta riska inovācija; tomēr norāda, ka ir izplatīta un pieaug MI izmantošana fizisku personu kredītnovērtējumam vai to kredītspējas izvērtēšanai, kas pašlaik MI aktā ir definētas kā augsta riska sistēmas; uzsver, ka pilnībā autonomu MI sistēmu ieviešanai finanšu nozarē jānotiek cilvēka virsvadībā[15]; norāda, ka finanšu iestādes turpina izpētīt VLMI modeļu izmantošanas gadījumus, kuru lielāka sarežģītība rada augstāku darbības un atbilstības risku, bet arī norāda, ka šie lietojumi lielākoties joprojām atrodas testēšanas posmā;

2. uzskata, ka mākslīgais intelekts sniedz ES finanšu iestādēm lielu iespēju izstrādāt inovatīvākus produktus, racionalizēt darbības un uzlabot konkurētspēju pasaules mērogā; uzsver, ka MI izmantošana finanšu pakalpojumos var sniegt sabiedrībai ieguvumus, tostarp efektīvāku krāpšanas atklāšanu un novēršanu, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pārbaudes un sankciju pārbaudes, atbalstu klientiem, darījumu uzraudzību, personalizētas finanšu konsultācijas, vides, sociālo un pārvaldības datu vākšanu, analīzi un ziņošanu, tirdzniecības modeļus un stratēģijas, palīdzību regulatīvo prasību ievērošanā, tirgus uzraudzību un ļaunprātīgas izmantošanas uzraudzību; uzskata, ka MI izmantošanā finanšu nozarē būtu jāpanāk līdzsvars starp inovāciju un konkurētspēju, no vienas puses, un riska pārvaldību, patērētāju aizsardzību un finanšu stabilitāti, no otras puses; uzsver, ka ieguvumi no MI izmantošanas finanšu pakalpojumos galvenokārt būtu jānodod galalietotājiem, piemēram, samazinot cenas, uzlabojot pārklājumu un finanšu konsultācijas, nodrošinot lielāku finansiālo iekļaušanu un piekļuvi, kā arī uzlabojot finanšpratību;

---

15 EBI riska novērtējuma anketa, 2024. gada rudens; EAAPI ziņojums par Eiropas apdrošināšanas nozares digitalizāciju; EVTI ziņojums par mākslīgo intelektu ES ieguldījumu fondos.

3. norāda, ka pastāv arī riski, ko rada MI izmantošana finanšu pakalpojumos; uzsver, ka pirms nesenajiem sasniegumiem LVM jomā šie riski izrietēja no to datu kvalitātes, precizitātes un reprezentativitātes, ar kuriem modeļi tika apmācīti, jo LVM neizmantojoša MI rezultāti ir tikpat uzticami kā tam ievadītie dati; uzsver, ka slikta datu kvalitāte cita starpā var novest pie diskriminējošiem rezultātiem, maldinošas pārdošanas un pastiprinātas sistēmiskas neobjektivitātes, savukārt neskaidri un sarežģīti modeļi varētu izraisīt privātuma pārkāpumus un neaizsargātu patērētāju izslēgšanu, piemēram, izmantojot cenu diskrimināciju, un tādējādi pastiprināt esošos riskus vai radot jaunus; uzsver, ka LVM rada būtiskus papildu riskus, ko var būt grūti novērtēt, tostarp t. s. modeļa halucinācijas, turklāt pat tad, ja apmācīšanā izmantoti kvalitatīvi dati; uzsver, ka šādi riski un sekas ir efektīvi jāmazina; norāda uz papildu problēmām, kas saistītas ar kiberdrošības ievainojamībām un MI sistēmu izskaidrojamību; tāpēc uzsver nepieciešamību nodrošināt stingru datu pārvaldību, rūpīgu MI modeļu testēšanu un dokumentēšanu, vienlaikus saglabājot cilvēka līdzdalību un ievērojot augstus standartus MI sistēmu izmantošanai uz patērētājiem vērstos lietojumos;

4. saprot, ka finanšu iestādes ir pieņēmušas piesardzīgu pieeju MI sistēmu izstrādei, testēšanai un ieviešanai, lai nodrošinātu atbilstību esošajiem horizontālajiem un nozaru tiesību aktiem; uzsver, ka šo piesardzīgo pieeju var veicināt arī nepārliecinošs klientu pieprasījums, mainīgās klientu vēlmes un riska apsvērumi, kas izklāstīti iepriekš;

5. vērš uzmanību uz to, ka MI attīstība rada problēmas uzraudzības iestādēm, jo īpaši ņemot vērā specifisku zināšanu trūkumu MI jomā un atbilstošu uzraudzības instrumentu trūkumu, lai novērtētu moderno mašīnmācīšanos un ģeneratīvus MI modeļus; aicina Eiropas un valstu uzraudzības iestādes pielāgoties pieaugošajai MI izmantošanai finanšu pakalpojumos un uzraudzīt, novērtēt un mazināt riskus patērētājiem un finanšu stabilitātei, vienlaikus paturot prātā, ka ar nesamērīgu regulatīvo slogu vai pārāk preskriptīvām regulatīvām pieejām nedrīkst kavēt inovāciju;

6. norāda, ka ieguldījumu konsultācijas piedāvājošu MI pakalpojumu sniedzēju koncentrācija var izraisīt t. s. pūļa uzvedību, ko veicina līdzīgi modeļi un ierobežoti datu avoti; mudina Eiropas un valstu uzraudzības iestādes uzraudzīt šos riskus un finanšu iestādes, lai tos ņemtu vērā MI rīku izstrādē;

7. konstatē ES finanšu dalībnieku MI modeļu uzturēšanas un attīstīšanas atkarību no trešo personu tehnoloģiju nodrošinātājiem (TPP), un uzsver, ka lielākā daļa finanšu uzņēmumu izmanto tikai dažu TPP sniegtos pakalpojumus, kas var radīt koncentrācijas risku un mazināt finanšu iestāžu spēju aizstāvēt savas intereses, kad tiek apspriesti vai grozīti MI pakalpojumu līguma noteikumi; brīdina, ka

paļaušanās uz nelielu skaitu konkrēta pakalpojuma sniedzēju var radīt sistēmiskus riskus traucējumu gadījumā, jo īpaši, ja nav iespējama ātra pāreja uz alternatīviem pakalpojumu sniedzējiem.

8. ielāgo, ka nesen pieņemtajā Digitālās darbības noturības aktā *(DORA)* finanšu iestādēm ir noteikts pienākums īstenot pasākumus ar mērķi mazināt koncentrācijas risku, kas izriet no informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) TPP, tostarp tām jāievieš ārkārtas rīcības plāni un uzņēmējdarbības nepārtrauktības nodrošināšanas pasākumi; aicina Komisijai un Eiropas uzraudzības iestādes jo īpaši novērtēt, vai MI modeļiem, kurus mitina TPP infrastruktūrā, iespējams piemērot DORA paredzētās izbeigšanas stratēģijas un pārejas noteikumus, īpaši ņemot vērā MI pakalpojumu ievērojamo atkarību no trešo valstu TPP;

9. uzsver, ka ES uzņēmumiem jābūt iespējai izmantot esošo mākoņdatošanas infrastruktūru MI izstrādei un ieviešanai; aicina aktīvi izpētīt iespējas, kā stiprināt MI modeļu un atbilstības satvaru saderību un sadarbspēju ar līdzīgi domājošu starptautisko partneru modeļiem un satvariem, jo īpaši tiem, kas cenšas nodrošināt vienlīdz stingrus regulatīvos aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu, ka ES finanšu iestādes saglabā piekļuvi MI rīkiem un piegādātājiem, un ar mērķi veidot līdzsvarotus globālus standartus, vienlaikus nodrošinot tiesisko noteiktību Eiropas uzņēmumiem;

10. atbalsta iniciatīvas, kuru mērķis ir veicināt MI un mākoņdatošanas attīstību ES, jo īpaši nolūkā izstrādāt MI pakalpojumus, kas pilnībā atbilst ES datu aizsardzības un pamattiesību regulējumam, vienlaikus stiprinot arī stratēģisko autonomiju un noturību;

MI regulējums finanšu pakalpojumu jomā

11. uzsver, ka finanšu pakalpojumu nozare ir stingri regulēta, uz to attiecas daudzi nozaru tiesību akti gan valstu, gan ES līmenī, kas prasa, lai dalībnieki pārvaldītu riskus dažādās jomās, tostarp datu aizsardzības, datu izcelsmes, datu kvalitātes, datu pārvaldības, darbības noturības, ārpakalpojumu, modeļa riska, diskriminējošu rezultātu, kā arī tirgus un kredītriska jomās, kas kopā veido pamatu MI ieviešanai un pārvaldībai finanšu pakalpojumu nozarē[16]; tomēr uzsver, ka ir svarīgi pastāvīgi uzraudzīt regulējuma nepilnības un MI

---

16 Nozaru tiesību aktu nozīmīgi piemēri ir cita starpā Kapitāla prasību regula, Kapitāla prasību direktīva, Maksātspēja II direktīva, Apdrošināšanas izplatīšanas direktīva, Finanšu instrumentu tirgu regula, Finanšu instrumentu tirgu direktīva, Digitālās darbības noturības akts, Alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku direktīva, PVKIU direktīva un Maksājumu pakalpojumu direktīva, kā arī Eiropas uzraudzības aģentūru papildu pamatnostādnes un regulatīvie tehniskie standarti.

izmantošanas gadījumu attīstību finanšu jomā, jo īpaši, lai aizsargātu patērētāju tiesības un tiesības uz privātumu;

12. norāda, ka ES ir pieņēmusi vairāk uz risku balstītu pieeju MI regulējumam nekā citas jurisdikcijas; uzsver, ka, lai gan tas var radīt problēmas MI ieviešanai un attīstībai finanšu pakalpojumu jomā, tas sniedz arī iespēju veidot uzticēšanos un atbalstīt inovāciju ar nosacījumu, ka regulējums tiek precizēts un īstenots tā, lai veicinātu tiesisko noteiktību, proporcionalitāti un tirgus uzticēšanos; atzīst, ka Mākslīga intelekta akts vēl nav pilnībā īstenots un tā praktiskā ietekme vēl nav novērtēta;

13. atgādina, ka MI aktā ir skaidri ņemts vērā pašreizējais finanšu pakalpojumu *acquis* un mēģināts izvairīties no prasību dublēšanās, jo īpaši attiecībā uz iekšējo pārvaldību un kvalitātes pārvaldības procesiem, pieļaujot ierobežotas atkāpes finanšu iestādēm, ja ES finanšu pakalpojumus reglamentējošajos tiesību aktos ir noteiktas līdzvērtīgas prasības; pauž bažas par to, ka tomēr pastāv regulējuma pārklāšanās un trūkst pietiekamu norādījumu par to, kā interpretēt šo regulējuma pārklāšanos un mijiedarbību, kas rada nevajadzīgu sarežģītību, atbilstības nodrošināšanas slogu un tiesisko nenoteiktību, tādējādi kavējot MI ieviešanu finanšu pakalpojumu nozarē; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt tiesisko, regulatīvo un administratīvo sistēmu, kuras pamatā būtu noteiktība, paredzamība un stabilitāte. norāda, ka plašāka, nevis samērīga MI akta interpretācija var radīt risku, ka finanšu iestādēm tiks izvirzītas nepamatotas atbilstības prasības un radīsies tiesiskā nenoteiktība; atzīst problēmas, ko rada tas, ka uzraudzības iestādēm ir atšķirīgas juridiskās interpretācijas un gaidas attiecībā uz *acquis* piemērošanu, kā rezultātā vienotais tirgus ir sadrumstalots; mudina Komisiju un valstu kompetentās iestādes MI akta īstenošanas gaitā un gaidāmās Digitālās Omnibus paketes ietvaros apzināt un novērst jebkādas neatbilstības;

14. atbalsta MI akta ieteikumu noteikt finanšu kompetentās iestādes par tirgus uzraudzības struktūrām attiecībā uz tām finanšu sektorā izmantotajām MI sistēmām, kuras tiek uzskatītas par augsta riska sistēmām; tomēr norāda, ka citas valstu kompetentās iestādes būs atbildīgas par tādu MI sistēmu uzraudzību, kas nav augsta riska sistēmas; atzīst problēmas, kas rodas no tā, ka ir vairākas uzraudzības aģentūras, kurām ir kompetence attiecībā uz *acquis* piemērošanu; atzīst arī problēmas, ko rada dažādu uzraudzības aģentūru atšķirīgā juridiskā interpretācija un vēlmes, kas varētu izraisīt vienotā tirgus sadrumstalotību;

15. mudina uzraudzības iestādes stiprināt koordināciju, sadarbību un informācijas apmaiņu, lai izvairītos no jurisdikcijas prasību pārklāšanās; turklāt mudina Komisiju un uzraudzības iestādes stiprināt sadarbību ar starptautiskajiem partneriem globālo standartu noteikšanas forumos, lai nodrošinātu saskaņotību un

izvairītos no regulatīvo pieeju sadrumstalotības, kā arī nodrošinātu, ka ES turpina attīstīties un saskaņojas ar globālajām regulatīvajām tendencēm;

16. konstatē, ka Vispārīgā datu aizsardzības regula un tās prasības attiecībā uz datu minimizēšanu, mērķa ierobežošanu, klientu piekrišanu un finanšu iestāžu veikto personas datu apstrādi rada ierobežojumus MI izmantošanai finanšu pakalpojumos; uzskata, ka ir jārod pareizais līdzsvars starp priekšrocībām, ko dod MI izmantošana finanšu pakalpojumu jomā, un patērētāju datu aizsardzību;

Ieteikumi, kā nodrošināt MI atbildīgu izmantošanu finanšu pakalpojumos

17. pauž nožēlu par to, ka ES atpaliek MI inovāciju un investīciju ziņā, par ko liecina tas, ka ES uzņēmumi, kas izstrādā pamatmodeļus, no 2018. gada līdz 2023. gadam ir saņēmuši 33 miljardus EUR riska kapitāla finansējumu, salīdzinot ar vairāk nekā 120 miljardiem EUR, ko saņēmuši to ASV kolēģi[17]; uzskata, ka finanšu pakalpojumu nozarei kā lielākajam IKT pakalpojumu un produktu patērētājam ir potenciāls darboties kā katalizatoram privāto ieguldījumu mobilizēšanā MI jomā; ņemot vērā lēno MI investīciju pieaugumu ES finanšu sektorā, aicina izstrādāt vērienīgu priekšlikumu ar mērķi uzkrājumu un investīciju savienības ietvaros stimulēt Eiropas riska kapitāla tirgu;

18. aicina Komisiju sniegt skaidrus un praktiskus norādījumus, kas izstrādāti, apspriežoties ar Eiropas un valstu uzraudzības iestādēm un ieinteresētajām personām, par spēkā esošo finanšu pakalpojumu tiesību aktu piemērošanu attiecībā uz MI izmantošanu; uzskata, ka šādu vadlīniju mērķis būtu nodrošināt MI izmantošanu finanšu pakalpojumu nozarē, tostarp ētiskā, atbildīgā un pārredzamā veidā; aicina izstrādāt saskaņotas definīcijas un vienkāršot tiesisko regulējumu, lai izvairītos no dublējošām prasībām, tostarp riska novērtējuma ziņošanas prasībām, un brīdina no universālas pieejas, kas rada nesamērīgu slogu mazākām un vidējām finanšu iestādēm; uzsver nepieciešamību panākt labu līdzsvaru starp atbildīgu MI izmantošanu un pietiekamu iespēju nodrošināšanas inovācijām;

19. aicina Komisiju izpētīt, kā uz MI balstītus instrumentus var izmantot finanšu tirgos, piemēram, starpniecībā, portfeļa pārvaldībā un atbilstības automatizācijā, lai veicinātu uzkrājumu un ieguldījumu savienības mērķu sasniegšanu, tostarp atbalstot privātos ieguldītājus informētu ieguldījumu lēmumu pieņemšanā, uzlabojot finanšu izglītību, veicinot inovācijas uzņēmumos, samazinot tirgus sadrumstalotību un nodrošinot drošu vidi patērētājiem; uzsver, ka šo mērķu sasniegšanai ir vajadzīgs tehnoloģiski neitrāls regulējums;

---

17 *Christine Lagarde, "The transformative power of AI"*, 2025, https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2025/html/ecb.sp250401_1~d6c9d8df11.en.html.

20. uzskata, ka nozaru tiesību akti, kas reglamentē MI izmantošanu finanšu pakalpojumos, galvenokārt ir pietiekami, lai aptvertu MI ieviešanu tā pašreizējā formā; uzsver, ka būtu pastāvīgi jāuzrauga, vai pašreizējos finanšu pakalpojumu tiesību aktos, kas piemērojami MI ieviešanai, pastāv dublēšanās vai trūkumi; uzsver, ka papildu tiesību akti palielinātu sarežģītību un nenoteiktību un galu galā radītu risku, ka nozare zaudētu MI izmantošanas priekšrocības; uzsver, ka paļaušanās uz pašreizējiem regulējumiem prasa pastāvīgu uzraudzības iestāžu uzmanību, efektīvu izpildi un skaidru atbildības sadali atbilstības nodrošināšanai, jo īpaši pārrobežu vai ārpakalpojumu MI ieviešanas scenārijos, kā arī uzraudzību un novērtēšanu attiecībā uz iespējamām turpmākām nepilnībām, ko rada jauni MI attīstības virzieni, ja tie rada būtiskus riskus patērētājiem un finanšu stabilitātei; stingri iesaka Komisijai un dalībvalstīm koordinēt savu darbību, lai izvairītos no šīs jomas pārmērīgas reglamentēšanas un novērstu jaunu šķēršļu radīšanu pārrobežu tirgos; norāda, ka Komisija saskaņā ar MI aktu var novērtēt augsta riska lietojumu sarakstu atbilstoši MI akta III pielikumam;

21. aicina Eiropas un valstu uzraudzības iestādes atbalstīt atbildīgu MI ieviešanu, veicinot esošo noteikumu konsekventu interpretāciju un samērīgu piemērošanu; uzskata, ka MI ieviešanas finanšu nozarē atbilstīgs regulējums veicina MI ieviešanu un sabiedrības uzticēšanos tam; uzsver, ka uzraudzības iestāžu attieksme un pieeja ir tikpat svarīga kā paši noteikumi; iesaka uzraudzības pasākumos prioritāri pievērsties konkrētiem, identificētiem darbības riskiem, nevis abstraktām vai teorētiskām bažām, vienlaikus saglabājot aktīvu un samērīgu pieeju uzraudzībai, līdzsvarojot inovāciju un patērētāju aizsardzību, lai pārvaldītu neparedzētus riskus, kas rodas no MI tehnoloģiju plašākas ieviešanas; uzsver, ka ir svarīgi efektīvi uzraudzīt un novērst ar MI saistītos riskus, tostarp tos, kas saistīti ar nepārredzamību, tirgus koncentrāciju un atbildības zudumu, kas varētu ietekmēt finanšu stabilitāti;

22. aicina Komisiju un dalībvalstis novērst šķēršļus, lai tirgū varētu ienākt MI virzīti inovatīvi finanšu uzņēmumi, tostarp būtu izmantojama vienkāršota licencēšana, pārrobežu paplašināšanās un iekļaušana uzraudzības inovāciju centros;

23. atbalsta pētījumus par MI izmantošanas ietekmi uz vidi, īpašu uzmanību pievēršot resursu intensitātei un ilgtermiņa ilgtspējai, lai palielinātu pārredzamību un palīdzētu finanšu iestādēm novērtēt šos aspektus un savu ietekmi uz vidi;

24. uzskata, ka arvien plašākā MI izmantošana, kas var ietekmēt finanšu pakalpojumu darba tirgu, prasa augstu MI zināšanu līmeni, digitālās prasmes un talantu iesaistīšanu, ko atbalsta gan publiskā sektora prasmju pilnveides iniciatīvas, gan tirgū balstīti risinājumi; atbalsta nozares centienus un mērķtiecīgas iniciatīvas, tostarp publiskā un

privātā sektora partnerības un pārkvalifikācijas programmas, lai finanšu nozares darbiniekiem attīstītu tehniskās un ētiskās MI kompetences, jo īpaši saistībā ar tiesībām un riskiem; uzsver, ka ir svarīgi izstrādāt MI stratēģijas, kas gan uzlabo ražīgumu, gan atbalsta darba ņēmēju pielāgošanos, prasmju pilnveidi un pāreju uz citu darbu, vienlaikus šajā procesā nodrošinot jēgpilnu cilvēka uzraudzību un kontroli; prasa nodrošināt lielāku skaidrību par MI aktā noteiktajam prasībām finanšu iestādēm ievērot MI pratību; turklāt uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt un veicināt vienlīdzīgu piekļuvi MI rīkiem un pakalpojumiem, tostarp iedzīvotāju grupām, kurām ir mazākas digitālās prasmes;

25. aicina Komisiju un Eiropas un valstu uzraudzības iestādes novērtēt MI specifisko t. s. “regulatīvo smilškastu”, inovācijas centru un finanšu pakalpojumu pārrobežu testēšanas vides pievienoto vērtību, ļaujot eksperimentēt ar MI virzītām finanšu inovācijām, un tā gan palīdzot jaunuzņēmumiem testēt savus produktus, gan ļaujot esošajām iestādēm izpētīt jaunas izmantošanas iespējas kontrolētā vidē, vienlaikus nodrošinot patērētāju aizsardzību un tirgus integritāti; uzskata, ka MI “regulatīvo smilškastu” pienācīga izmantošana varētu nodrošināt strukturētu un uzraudzītu testēšanas vidi, kas nepieciešama, lai veicinātu inovācijas un atbildīgu MI ieviešanu finanšu pakalpojumu nozarē; mudina Eiropas un valstu uzraudzības iestādes uzlabot uzraudzības instrumentus un tehnoloģijas *(SupTech)*, izmantojot MI, un integrēt tos ikdienas uzraudzības darbībās, lai uzlabotu finanšu uzraudzības efektivitāti un lietderību; norāda, ka šie instrumenti ir paredzēti, lai atbalstītu uzraudzību veicošos cilvēkus, nevis viņus aizstātu;

°

° °

26. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.